cisch gesteld, dat ook aan de concurrerende vervoermiddelen een vervoerplicht zou worden opgelegd, maar praktisch is dat ondoorvoerbaar, men kan de nationale vervoerplicht niet opdeelen in stukjes. Men kan de vrachtrijder, die het traject Amsterdam—Rotterdam berijdt niet verplichten ook een vrachtdienst in Friesland te onderhouden. De vervoerplicht is ondeelbaar en bij den huidige stand van zaken is er maar één onderneming, die die nationale vervoerplicht kan vervullen en dat zijn de Spoorwegen. Men kan zich de organisatie van onze huidige maatschappij niet meer denken zonder een algemeene vervoermogelijkheid, men kan zich niet meer indenken in de gevolgen van een opheffing van die vervoerplicht, die tot gevolg zou hebben, dat men eenige dagen vervoertijd zou moeten rekenen voor een kleine zending van een dorp in Zeeland naar een dorp in Friesland, indien dat vervoer onder die omstandigheden al niet geheel onmogelijk zou zijn. Evenmin kan men zich een beeld vormen van den prijs, die voor zulk een vervoer betaald zou moeten worden in dat geval. De kosten aan de uitoefening van de vervoerplicht verbonden beperken zich niet tot de kosten van exploitatie van enkele onrendabele lijnen, de instandhouding van de vervoerplicht stelt enorme eischen aan de organisatie van het bedrijf, het voor geen enkel vervoermiddel rendabele „kruimelvervoer” legt een enorme kostenlast op het bedrijf.

Het vorenstaande geeft eenig inzicht in de zeer merkwaardige positie, waarin het spoorwegbedrijf thans verkeert. Deels als gevolg van de concurrentie en de overheerschende betekenis van de vaste kosten, deels als gevolg van de zeer merkwaardige factoren, die zoowel de vraag als het aanbod van vervoerdiensten beheerschen, is van een systematische prijsvorming op de binnenlandsche vrachtenmarkt niet meer te spreken. De „afrooming” van het verkeer, waaronder is te verstaan het aantrekken van de rendabele deelen van het vervoer door vervoermiddelen, die geen verplichting hebben om ook andere minder rendabele vervoeren te bewerkstelligen, onthoudt aan de spoorwegen de mogelijkheid om de schade, die voortvloeit uit de vervulling van de vervoerplicht te compenseren door voor bepaalde vervoeren een relatief hoogen prijs te bedingen.

Soortgelijke omstandigheden doen zich in geen enkel ander bedrijf gelden, hier is het toppunt van economische wanorde bereikt. Men kan er aan twijfelen, of onze volkomen ontwrichte maatschappij nog werkelijk de veerkracht zal bezitten om tot normale verhoudingen terug te keeren zonder ingrijpende maatregelen, maar zelfs indien dat inderdaad zou geschieden, dan zou toch voor het vervoerbedrijf evenwichtsherstel door automatische en ongedwongen sancering nauwelijks denkbaar zijn. Men miskent het vraagstuk, indien men het doet voorkomen, alsof de huidige moeilijkheden voortspruiten uit een toevallige en tijdelijke verstoring van de verhouding tussehen vervoer en beschikbare vervoerecapaciteit, want zelfs indien de vervoerecapaciteit geheel zou zijn aangepast aan de vervoerbehoefte, dan zou daardoor de ongelijke verhouding tussehen uitgaande vracht en retourvracht niet zijn opgeheven, ook dan zou die verhouding aan zeer groote tijdelijke en plaatselijke wisselingen onderhevig blijven en zoolang dat het geval zou zijn, ontbreekt de eerste voorwaarde, die vervuld moet worden om tot een systematische prijsvorming te komen. Onze geheele maatschappelijke organisatie is verankerd aan de systematische prijsvorming met alle voor- en nadeelen die daaraan verbonden zijn, fouten in die organisatie kunnen alleen gecorrigeerd worden door den invloed, die de prijs uitoefent op vraag en aanbod, door de werking van dien invloed is het denkbaar, dat maatschappelijke sancering in andere bedrijfstakken bereikt zou worden langs den weg der zelfgenezing, in het verkeerswezen kan van een

systematische prijsvorming niet gesproken worden en sancering langs dien weg is dus ondenkbaar. Veeleer is te verwachten, dat de volkomen willekeurige wisselingen in den prijs steeds weer tot nieuwe economische storingen in dezen bedrijfstak aanleiding zullen geven.

In de publicaties op het gebied van de verkeerseconomie is een felle strijd gestreden over de vraag, wie de schuld draagt voor het ontstaan van dezen toestand. In beide kampen geeft men zich moeite gevallen van prijszonderbieding te signaleeren, om daardoor wederkeerig het bewijs te leveren, dat de wederpartij de schuld draagt. Het ligt echter in den aard der zaak, dat iedere ondernemer traecht zijn belang te behartigen en de gesignaleerde „misstanden” vloeien daar direct uit voort, die verwijten hebben daarom weinig zin en zij zullen dan ook in geen enkel opzicht kunnen bijdragen tot een verbetering van den toestand, andere en grootere middelen zijn daarvoor noodig.

A. M. GROOT

NIEUWS INZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN

Red.: Mr. Dr. E. TEKENBROEK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Vermijding dubbele belasting

De in de Vereenigde Staten wonende Nederlanders hebben geen aanspraak meer op toepassing daar te lande van de daar geldende bepalingen ter voorkoming van dubbele belasting. In verband daarmee is voor hier te lande wonende onderdanen van de Vereenigde Staten door onzen Minister van Financien een dergelijke maatregel genomen.

Oproepingen etc. moeten aan den gemachtigde geadresseerd worden

Door een gemachtigde was namens een belastingplichtige een bezwaarschrift in gediend tegen een aanslag in de I.B. De Inspecteur had met een briefje, geadresseerd aan den belastingplichtige, deze uitgenoodigd ter inspectie inzage te verleen van boeken en bescheiden. De belastingplichtige was niet gekomen; de Inspecteur en met hem de Raad van Beroep hadden de aanslag nu gehandhaafd met een beroep op art. 80 I.B.

In cassatie werd als middel opgeworpen schending van art. 74, doordat de oproeping aan den belastingplichtige en niet aan den gemachtigde was geadresseerd. De H.R. achtte dit middel gegrond, daarbij overwegende: dat, indien een bezwaarschrift door een gemachtigde is ingediend, niet alleen de beschikking van den inspecteur aan den gemachtigde en dus niet aan den belanghebbende behoort te worden gezonden, doch hetzelfde moet gelden voor de stukken, welke de behandeling der reclame betreffen, zooals een oproeping om ter inspectie inzage te verleen van bescheiden. (Arrest dd. 28/10'36 B 6230).

Gebruiker van een gemeubeld verhuurd perceel

Een arrest met een principieel kantje t.a.v. de interpretatie

van art. 33 § 1, 1e en 3e lid, werd gewezen dd. 20 October '36 (B 6226).

A. had een gemeubeld huis verhuurd aan B., terwijl B. in dit huis een pension exploiteerde. A. was dus krachtens art. 33 § 1, lid 3 reehtens te beschouwen als gebruiker van het huis en dus de belastingplichtige. De vraag was nu of bij de vaststelling van de belastingsschuld van A. al of niet rekening gehouden mag worden met de wijze waarop B. het huis gebruikt. Zoo ja, dan zou A. kunnen profiteren van de gunstige regeling, die er voor pensionhouders ten deze bestaat, zoo neen, dan zou A. als normale gebruiker moeten worden aangemerkt en voor het volle bedrag moeten worden aangeslagen.

De Inspecteur en in cassatie de Minister stelden zich op het laatste standpunt. De H.R. achtte dit standpunt echter niet juist. Aan de hand van een historische uiteenzetting betoogde de H.R., dat art. 33 § 1, lid 3 bepalende wie als gebruiker van gemeubeld ten gebruike afgestane pereeelen moet worden beschouwd, „ruimte laat om bij de vaststelling van de te hunnen laste te heffen belasting te letten op het feitelijk gebruik, dat van de pereeelen wordt gemaakt.”

M.a.w. de strekking van art. 33 § 1, lid 3 is, dat het aanwijst, wie in een bepaald geval te beschouwen is als de belastingsschuldige, maar omtrent de vaststelling van de hoogte van de belastingsschuld zegt het niets. Voor de vaststelling van de hoogte der belastingsschuld moet gelet worden op den aard van het gebruik, dat de feitelijke gebruiker van het pereeel maakt.

Voor hen, die gemeubelde pereeelen verhuren is dit, o.i. juiste, arrest van groot belang. De vraag mag intusschen geopperd worden of de consequentie van dit arrest niet voor de toepassing van art. 38 juncto art. 63 eenige moeilijkheden met zich brengt. De Minister had daarop in zijn verzoekschrift in cassatie gewezen, maar de H.R. is daarop in zijn uitspraak niet ingegaan.

Belastbare huurwaarde van gemeubeld verhuurde pereeelen

Er valt nog op een ander arrest, dat gunstig is voor hen die gemeubelde pereeelen verhuren, de aandacht te vestigen. Met zijn arrest dd. 4 November '36 (B 6235) heeft de H.R. uitgemaakt, dat bij de berekening van de belastbare huurwaarde voor een dergelijk pereeel van de huurprijs, die betaald wordt, naast de bedragen voor huur van de meubels en andere dergelijke vergoedingen (bijv. voor levering van leidingwater, voor verwarming etc.), mede afgetrokken dient te worden een bedrag voor personele belasting, dat in de huurprijs verdisconteerd is.

In het zelfde arrest maakte de H.R. uit, dat de belastbare huurwaarde van gemeubeld verhuurde pereeelen dient te worden vastgesteld met toepassing van art. 9 en niet van art. 10.

De fiscale aard van de rekening-courant-verhouding

Een belastingplichtige voor de I.B., die met een N.V. in een rekening-courant-verhouding stond, had uit dien hoofde op 1 Mei 1933 te vorderen: f 124.565.58. Op 1 Jan. '32 bedroeg het saldo f 137.567.32; in de periode 1 Jan. '32 tot en met 30 April '33 was afgelost f 21.025.29 en door belanghebbende op de rekening gestort f 8.014.85. In het geheele kalenderjaar 1932 was over het saldo 6% rente vergoed; als rente was in dat jaar genoten f 7.473.60, waarvoor de Inspecteur hem had aangeslagen. Op 7 April '33 was de rente verlaagd tot 1%. De belasting-

plichtige, stellende dat bij een rekening-courant-verhouding door de diverse debiteeringen en crediteeringen telkens een nieuwe toestand ontstaat, hetgeen tevens het geval is door de verlaging der rente, en daarmede bedoelende tot uitdrukking te brengen, dat daardoor telkens een nieuwe bron ontstaat, meende op grond van art. 14 I.B. voor 1933/34 slechts aangeslagen te kunnen worden voor 1% van bovengenoemd saldo.

De H.R. wees naar aanleiding van dit geschil een arrest (dd. 21/3 '36 B 6252) t.a.v. het fiscaal-rechtelijk karakter van de rekening-courant schuld, dat de aandacht verdient.

De H.R. overwoog:

„dat het saldo van een rekening-courant wordt gevormd door de som van de over de rekening-courant loopende posten, welke nog niet of nog niet geheel door verrekening zijn te niet gegaan,”

„dat derhalve verandering van de hoegrootheid van het saldo nog niet medebrengt, dat daarin geen vorderingen kunnen zijn begrepen, welke bronnen van inkomen zijn, waarover reeds over een vol kalender- of boekjaar door een belastingplichtige opbrengst is genoten,”

„dat verandering van den rentevoet wel de opbrengst wijzigt, doch niet de bron van inkomen zelve.”

De aanslag van den belastingplichtige voor 1933/34 werd dus op dit punt als volgt vastgesteld: 6% over f 137.576.32 — f 21.025.29 = f 116.550.73 en 1% over f 8.014.85.

M.a.w. men dient na te gaan het saldo van de rekening-courant vordering op 1 Januari van het kalenderjaar voorafgaande aan het belastingjaar. Van dat saldo trekke men af hetgeen op die rekening courant vordering sindsdien tot den aanvang van het belastingjaar is afbetaald, immers met een beroep op art. 1435, 2e lid, B.W. moet worden aangenomen, dat die afbetalingen geschieden op de oudste schuld, dus i.e. op de oudste stortingen. Het verschil geeft aan het deel van de rekening-courant vordering, dat beschouwd moet worden als oude bron, die reeds een vol kalenderjaar in het bezit van den belastingplichtige geweest is. Het restant der rekening-courant schuld is een nieuwe bron, waarop dus art. 14 I.B. toegepast moet worden.

Dit arrest over het fiscaal-rechtelijke karakter van de rekening-courant vordering is in overeenstemming met de jurisprudentie t.a.v. het civiel-rechtelijke karakter er van.

Te verwachten opbrengsten van een bron in één jaar genoten

Iemand had een huis verhuurd op een langdurig huurecontract tegen f a per jaar. Hij cedeerde in een bepaald jaar al hetgeen hij op grond van het huurecontract in den loop der jaren nog zou ontvangen, zijnde p $\times$ f a en ontving dit bedrag. Te zijnen laste bleven de jaarlijksche kosten voor onderhoud, belastingen, assurantie, etc. De Inspecteur sloeg hem nu aan over het op grond van die overeenkomst van cessie ontvangen bedrag, in feite dus de huuropbrengst over verschillende jaren, en bracht daarop slechts in mindering de kosten voor onderhoud, etc., voor één jaar.

De Raad van Beroep vereenigde zich met deze wijze van doen; de belastingplichtige ging in cassatie.

Hij stelde achtereenvolgend:

1. De R. v. B. heeft ten onrechte in het pand nog een bron van inkomen gezien, daar die bron door de cessie voor hem tijdelijk was opgedroogd.

Dit middel werd ongegerond bevonden, omdat geenszins was komen vast te staan, dat het huis (de bron) *nimmer* meer opbrengsten voor den belastingplichtige in kwestie zou opleveren.

Deze uitspraak was, gezien de vaststaande jurisprudentie op dit punt, te verwachten.

2. De R. v. B. heeft ten onrechte hetgeen uithoofde van de cessie ontvangen was geheel als opbrengst van het pand in één jaar beschouwd, in stede van het ontvangene te verdeelen over de jaren, waarop de cessie betrekking had.

De H.R. achtte dit middel ongegrond, omdat de belastingplichtige door de cessie zijn recht op de toekomstige huurpenningen omgezet heeft in een terstond te genieten opbrengst.

3. De R. v. B. heeft ten onrechte de onderhoudskosten, etc. die de belastingplichtige gedurende alle jaren, waarop de cessie betrekking heeft, verschuldigd is, niet van het bedrag, dat op grond van de cessie verkregen werd, afgetrokken.

Ook dit middel achtte de H.R. ongegrond en wel op grond van de overweging, dat die onderhoudskosten, die eerst in de toekomst verschuldigd zijn, niet op de opbrengst, die in een bepaald jaar genoten wordt, in mindering kunnen worden gebracht. In de acte van cessie was nog eens uitdrukkelijk gestipuleerd, dat die (toekomstige) onderhoudskosten ten laste van den cedent zouden blijven. De belastingplichtige had daarop gewezen, kennelijk met de bedoeling duidelijk te laten uitkomen, dat bij de berekening van de opbrengst van het pand op grond van de cessie-overeenkomst een nauw verband gelegd moest worden tussehen de nominale opbrengst (het bedrag, dat hij uitbetaald kreeg) en zijn verplichting om de toekomstige onderhoudskosten te dragen.

De H.R. achtte een en ander echter irrelevant, omdat ook zonder die stipulatie in de cessie-overeenkomst die onderhoudskosten, etc. krachtens het huurecontract te zijnen laste zouden blijven.

Wij kunnen deze uitspraak niet bevredigend achten, maar ze ligt geheel in de lijn van de jurisprudentie ter zake van bedragen, die ontvangen worden voor goodwill bij aankoop in een bestaande zaak of vrij beroep.

Het valt intusschen niet te ontkennen, dat een rechtspraak, waarbij in dergelijke gevallen bij de vaststelling van de belastingsschuld rekening gehouden wordt met het feit, dat men in wezen te doen heeft met samengetrokken opbrengsten over meerdere jaren, resp. gekapitaliseerde te verwachten winst, wat de praktische uitvoering betreft, moeilijkheden met zich brengt. Zoo zouden dergelijke belastingplichtigen in later jaren aangeslagen moeten worden aan de hand van feiten, die zich in vroeger jaren hebben voorgedaan. Toch moet men zich afvragen of juist in verband met de sterke progressie, die tegenwoordig in de heffingen zit, men niet juist zou handelen voor die moeilijkheden niet op zij te gaan, om zoodoende te komen tot een toepassing der wet, die meer aansluit op hetgeen het publiek als billijk aanvoelt. De bewoording van de wet biedt o.i. ruimte genoeg om tot een dergelijke toepassing te komen. Het zou ons voor deze rubriek te ver voeren daarop dieper in te gaan. Wij hebben echter gemeend aan de hand van het arrest dd. 21 October '36 (B 6223) eens te moeten wijzen op de kwade fiseale gevolgen, die het voor belastingplichtigen met zich brengt, indien zij opbrengsten, die in de toekomst te verwachten zijn, zich in een bepaald jaar in één som laten uitbetalen.

E. T.

WETTELIJKE REGELING INZAKE STICHTINGEN

Onder de verschillende rechtspersonen, die ons recht kent, neemt de Stichting een eigenaardige plaats in. Ofschoon tot dusverre niet wettelijk geregeld, wordt de stichting door de

rechtspraak erkend als rechtspersoon. Stichtingen, die als instellingen van weldadigheid door B. en W. geplaatst zijn op de lijst, bedoeld in art. 3 van den Armenwet, worden in art. 5 dier wet uitdrukkelijk als rechtspersonen erkend. Ook in enkele andere wetten wordt de stichting als zoodanig genoemd, zoo o.a. bij de voogdij, in de Handelsregisterwet en in de Wet op de belasting van de doode hand.

Door het ontbreken eener wettelijke regeling hebben de oprichters eener stichting algeheele vrijheid deze naar eigen goeddunken in te richten. Wel wordt algemeen aangenomen, dat voor het bestaan eener stichting noodig zijn een zelfstandig doel, afzondering van vermogen voor dat doel en regeling van de wijze, waarop dat vermogen beheerd moet worden, onverschillig of deze drie voorwaarden al dan niet in een stichting-resp. fundatiebrief zijn vastgelegd.

Aan eene uitspraak van den Raad van Beroep te Tilburg d.d. 15 Januari 1932. B.i.B. 5449 (betreffende het in een belasting-geschil niet daadwerkelijk bestaan van beweerde stichtingen, waarin vermogen was ondergebracht), kunnen wij de voorwaarden ontleenen welke van fiseale zijde gesteld worden voor de erkenning van stichtingen. Trouwens reeds op 30 November 1927 (B.i.B. 4165) had de Hooge Raad arrest gewezen in dien zin, dat het enkel afzonderen van een kapitaal tot een bepaald doel niet noodzakelijk medebrengt het in het leven roepen van eene stichting; ook op den daartoe strekkenden wil en de wijze waarop het kapitaal zal worden beheerd en gebruikt, komt het aan. De overwegingen in de hierboven vermelde uitspraak van 15 Jan. 1932 luiden ten aanzien der bestaansgronden eener stichting:

„O. dat een stichting wordt gevormd door de afzondering van een vermogen voor een bepaald doel met aanduiding op welke wijze het vermogen zal worden beheerd, zooals ook door appellant is gesteld;

dat die afzondering van vermogen daadwerkelijk moet geschieden t.w. dat degene, die een stichting in het leven wil roepen, niet zoodanig de feitelijke beschikkingsmacht over het voor dat doel bestemde vermogen moet behouden, dat hij door de gesties van hemzelf dat vermogen tot zich kan nemen, zonder dat iemand daarvan iets kan weten en zonder dat daartegen feitelijk eenige rem bestaat;

dat zoodanige beschikkingsmacht aanwezig is, wanneer degene die zegt door afzondering van vermogen eene stichting in het leven te roepen, daarbij zich zelf als eenig bestuurder der stichting aanwijst, zoolang hij zulks wenseht en aan niemand rekenschap verschuldigd is, zooals met betrekking tot de genoemde z.g. stichtingen door appellant is geschied.”

Ook in eene ministerieele resolutie van 31 Januari 1935 wordt een analoog standpunt ingenomen, zooals moge blijken uit onderstaand excerpt:

„Niettemin zal men, bij ontstentenis van een uitdrukkelijke verklaring, niet te spoedig moeten aannemen, dat de wil tot afzondering voor een bepaald doel, tot het in het leven roepen van een rechtspersoon impliceert. Met name, indien beheer en beschikking zijn toevertrouwd aan een reeds bestaande rechtspersoon of het bestuur daarvan, is er geen bepaalde reden om aan te nemen, dat de insteller(s) voor het dienen van het beoogde doel een nieuwe rechtspersoon heeft (hebben) noodig geacht; in den regel zal dan sprake zijn van een erfstelling, legaat of schenking aan een reeds bestaande instelling, doch onder de last van een afzonderlijke administratie.